

Anbefaler giftig middel mot malariamygg

30 år etter at bruk av insektmiddelet diklor-difenyl-trikloretan (DDT) ble forbudt i en rekke land, mener Verdens helseorganisasjon at innendørs bruk bør bli tillatt igjen.

Spraying med DDT er ett av tiltakene som anbefales for å bekjempe malaria. Det anbefales brukt i områder med stor smittefare, blant annet i hele Afrika. Norske eksperter er betenkte, men har likevel forståelse for vurderingen.

– Innendørs spraying i boliger er nyttig for raskt å redusere antall infeksjoner forårsaket av malariamygg. Dette har vist seg like så kostnad-nytte-effektivt som andre malariaforebyggende tiltak, og DDT utgjør ingen helse- og miljørisiko når det blir brukt riktig, sier Anarfi Asamoah-Baah i Verdens helseorganisasjon (WHO).

Organisasjonen oppfordret til bruk av DDT frem til tidlig på 1980-tallet, da det ble klart at midlet utgjør en helse- og miljørisiko. I Norge har det vært totalforbud siden 1989. Siden den gang er det blitt forsket mye på stoffet, og man har funnet at forsvarlig innendørs bruk ikke utgjør noen fare verken for mennesker eller miljø.

Forskning skal ha vist at korrekt og målrettet bruk kan redusere malariasmitten med inntil 90 %, skriver WHO i en pressemelding. Environmental Defence, som startet en anti-DDT-kampanje på 1960-tallet, støtter nå innendørs bruk. Det gjør også Sierra Club og Endangered Wildlife Trust.

Direktør Erik Dybing ved Divisjon for miljømedisin ved Folkehelseinstituttet sier

DDT i hovedsak er skadelig for naturmiljøet med opphopning i næringskjeder. Spørsmålet er hva som er verst; DDT eller malaria. Han er glad han slipper å foreta den vanskelige vurderingen som Verdens helseorganisasjon og flere lands helsemyndigheter nå må gjøre.

– Jeg ville vært svært betenkt med å bruke det innendørs i Norge, men i utviklingsland finnes det ingen tilsvarende effektive og billige midler mot malariamygg. Så jeg forstår godt at man nå vurderer å akseptere bruk av stoffet igjen, sier Dybing.

Toksikolog Abdelkarim Abdellaue ved Mattilsynet, Seksjon plantevernmidler, bekrefter at hovedproblemet med DDT er at det ikke brytes ned lett i miljøet, og at det akkumuleres i en rekke organismer. For mennesker kan det blant annet gi toksiske effekter i nervesystem og lever, i tillegg til å virke hormonhemmende og kreftfremkallende.

– Innendørs bruk uten verneutstyr kan føre til skader, men så lenge man har kontroll på utslippet og det gjøres i et lukket system, utgjør det liten eller ingen fare, sier Abdellaue til Tidsskriftet.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/11537

Hvem blir ny WHO-sjef?

13 kandidater er innstilt til stillingen som ny generaldirektør i Verdens helseorganisasjon (WHO). Generaldirektør Lee Jong-Wok døde i mai i år, bare 61 år gammel.

Det er uvanlig mange kandidater til stillingen denne gangen, og bakgrunnen deres er svært variert. Kandidater fra europeiske land er i flertall. Ingen av dem er fra Norge, men både Finland og Island er representert. Det er også blant annet Syria, Kuwait og Ecuador. Fra det afrikanske kontinentet er det bare én kandidat. Konstituert generaldirektør Anders Nordström søkte som varslet ikke på stillingen.

Ifølge Lancet er seks av representantene nåværende eller tidligere WHO-ansatte. To kandidater er nåværende eller tidligere statsledere og tre er tidligere helseministre. Bare tre av de 13 er kvinner, fra henholdsvis Kina, Spania og Tyrkia.

Kandidatene er nominert av noen av Verdens helseorganisasjons 193 medlemsland. Hvem av disse som blir ny generaldirektør i WHO blir avgjort og offentliggjort den 9. november. Se listen over kandidatene på Tidsskriftet.no.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/11547

– Sæd kan trigge livmorhalskreft

Britiske forskere mener sæd kan fremprovosere livmorhalskreft hos kvinner som allerede er utsatt. Forskningschef og avdelingsleder ved Kreftregisteret, Steinar Ø. Thoresen, mener forskerne drar resultatene fra laboratoriet vel langt når de ifølge *Nature News* konkluderer med å oppfordre seksuelt aktive kvinner som er i risikogruppen til å bruke kondom.

Forskerne fant at prostaglandin som ble tilført kreftcellene aktiverte genet i cellene som fører til at blodårene utvider seg. Hos en pasient kan dette føre til at kreftsvulsten vokser, skriver *Nature News*. Det samme skjedde i en annen studie, da forskerne brukte celleprøver fra en kvinne med diagnosen livmorhalskreft. Studiene er publisert i henholdsvis *Endocrinology* og *Human Reproduction*.

Steinar Thoresen understreker at studiene

ikke er utført på levende pasienter, men cellelinjer av kreftceller. Han mener konklusjonene er dratt altfor langt i disse studiene.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/11490

Snakker barnehelse med de store

Nylig var statsledere, organisasjoner og eksperter på barnehelse samlet på et høynivåmøte i New York, under ledelse av Norges statsminister Jens Stoltenberg. Målet med høynivåmøtet, som ble arrangert av den norske regjeringen i samarbeid med UNICEF og *The Lancet*, er å styrke innsatsen mot barnedødelighet.

Noen av tiltakene det jobbes for er et bedre helsevesen og bedre tilgang til medisinsk utstyr, lavkostnadstiltak og økte statlige bevilgninger. For eksempel kan vaksiner mot lungevirus, forebygging og behandling av hiv og aids, behandling av diaré og malaria, og myggnett

innsatt med insektdrepende midler øke muligheten for en nedgang i barnedødeligheten.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/11528

Billigere medisiner for mange

Fra 1.10. 2006 gikk åtte virkestoffer over fra begrenset til fritt bytte. Pasienter kan nå få billigste medikament blant annet ved leddgikt, depresjon, brystkreft og Parkinsons sykdom. Fra ordningen for generisk bytte for legemidler på apotek ble etablert i 2001 har 13 virkestoffer kun vært henvist til ordningen med begrenset bytte. Med fem års erfaring med bytteordningen og ny forskning, har Statens legemiddelverk kommet frem til at åtte av virkestoffene trygt kan gå over til fritt bytte.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/11553